



QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 26 ta' Mejju, 2025.

Numru 5

Rikors numru 110/2012/2 AGV

Z 1

v.

Z 2

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar appell imressaq mill-konvenut Joseph Mifsud minn sentenza mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) fit-3 ta' Diċembru, 2024, fejn din: (i) ippronunzjat il-firda personali bejn il-partijiet bi ħtija esklussiva tal-konvenut minħabba sevizzi, eċċessi, theddid u adulterju, b'dan illi ġew awtorizzati jgħixu separatament; (ii)

applikat is-sanzjonijiet skont **Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili** kontra il-konvenut; (iii) ordnat li l-konvenut għandu jhallas lill-attriċi manteniment fis-somma ta' €300 fix-xahar, liema somma għandha titnaqqas mill-pensjoni tiegħu; (iv) likwidat u qasmet il-komunjoni tal-akkwisti tal-partijiet; u (v) awtorizzat lill-attriċi ddur lura għal kunjom xubitha.

Daħla

2. B'rikors maħluf tal-11 ta' Mejju, 2012, l-attriċi fissret li hija u l-konvenut iżżewġu fit-2 ta' Marzu, 1974, u kellhom tlett (3) itfal li huma kollha maġġorenni. Hija ttenni li l-ħajja miżżewġa tagħhom saret impossibbli minħabba inkompatibilità fil-karattru, kif ukoll minħabba sevizzi, nġurji gravi, theddid, vjolenza fiżika, vjolenza morali u adulterju li wettaq fuqha u magħha l-konvenut. Issoktat tgħid li l-ħajja miżżewġa m'għadhiex aktar possibbli, u minħabba f'hekk, wara li ġabet il-permess mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), l-attriċi fetħet din il-kawża u talbet lill-istess Qorti sabiex:

«1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti u dana minhabba ragunijiet imputabbli lill-intimat hekk kif hawn fuq premess;

2. Tawtorizza r-rikorrenti tghix separata minn mal-intimat;

*3. Tapplika kontra l-intimat s-sanzjonijiet kontemplati fil-ligi fosthom dawk ikkontemplati fl-**Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili**;*

4. Tordna lill-intimat ihallas manteniment idoneju lill-rikorrenti;

5. Ixxolji il-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u tillikwida u taqsam l-istess f'zewg porzjonijiet li jigu assenjati wahda lil kull wiehed

mill-partijiet, bl-applikazzjoni tas-sanzjonijiet mensjonati fit-tielet talba kontra l-intimat u b'dan illi tawtorizza lir- rikorrenti sabiex tirrisjedi fid-dar matrimonjali u cioe' fil-fond -omissis- u b'hekk tinghata id-dritt ta' uzu u abitazzjoni vita durante tal-istess fond ad esklużjoni tal-intimat;

6. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jircievi l-att opportun tal-qasma u assenzjoni u Kuratur sabiex jirraprezenta l-kontumacja tal-intimat dejjem jekk dan ikun il-kaz;

7. Tordna l-bejgh bil-licitazzjoni ta' assi immobbli f'kaz li jirrizulta li dawn ma jistghux jigu komodament divizi;

8. Tikkundana lill-intimat jirrestitwixxi lill-rikorrenti l-propjeta kollha taghha parafernali jew il-valur taghha;

9. Tawtorizza lir-rikorrenti tirreverti ghal kunjom xubitha u cioe' D;

Bl-ispejjez kontra l-intimat li huwa minn issa ngunt ghas-subizzjoni.»

3. Il-konvenut wiegeb għar-rikors maħluf permezz tat-twegiba maħlufa tiegħu tal-25 ta' Lulju, 2012, fejn qabel illi ż-żwieġ ta' bejn il-partijiet tkisser b'mod irrimedjabbli, b'konsegwenza illi hemm lok għas-separazzjoni personali, għalkemm jiċċad li dan seħħ minħabba ħtijiet tiegħu. Għalhekk, il-konvenut inqeda mill-fakultà tal-kontrotalba, fejn talab lill-Ewwel Qorti sabiex:

«1. Tiddikjara s-separazzjoni personali ad mensa et thoro bejn il-kontendenti u dan minhabba ragunijiet imputabbli lill-attrici;

2. Tiddikjara illi l-komunjoni tal-akkwisti li kienet ezistenti bejn il-kontendenti ntemmet permezz ta' att pubbliku datat erbgha ta' Marzu 1991, in atti Nutar Joseph Scrihiha, in difett ta' dan ixkolji l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti;

3. Tillikwida l-assi u d-debiti li huma komuni għall-kontendenti, taqsam dawn l-assi u debiti f'zewgt ishma u tassinja sehem lil kull wiehed u dan wara li tigi stabbilita data li fiha l-attrici rikonvenzjonatat titqies li ddekadiet minn kull akkwist magħhmul bix-xoghol u bil-hila tal-esponenti, occorrendo previa l-hatra ta' Nutar Pubbliku sabiex jippubblika l-att notarili opportun, jum, hin, lok għall-pubblikazzjoni tal-istess att;

4. Tiddeciedi u tiddikjara liema propjetà hija parafernali tal-esponenti u per konsegwenza eskluza mill-komunjoni bejn il-kontendenti;

5. Tikkundanna lill-attrici rikonvenzjonata sabiex entro terminu qasir u perentorju tikkonsenja lill-esponenti kwalisiasi beni parafernali jew effetti personali li jinsabu fil-pussess tagħha kif ukoll daww il-beni li jigu assenjati u fin-nuqqas tikkundanna lill-istess attrici rikonvenzjonata sabiex occorrendo permezz ta' opera ta' periti nominandi;

*6. Tapplika fil-konfront tal-attrici rikonvenzjonata d-disposizzjonijiet ta' l-**Artikoli 48, 51, 52, 53, tal-Kodici Civili** u dan previa kull dikjarazzjoni jew provvedimenti iehor li lilha jidrilha xierqa u opportuni.*

Bl-ispejjez kontra l-attrici li hija minn issa ngunta in subizzjoni.»

4. L-attrici wiegħbet għall-kontrotalba tal-konvenut, permezz ta' risposta ġuramentata tal-14 ta' Novembru, 2012, fejn għalkemm taqbel mas-separazzjoni personali, hija tiċhad li t-tifrik taż-żwieġ seħħ minhabba ħtijiet attribwiti lilha.

5. B'sentenza mogħtija fit-3 ta' Diċembru, 2024, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), iddeċidiet il-kawża hekk:

«Għaldaqstant, għal dawn il-motivi, dina l-Qorti taqta' u tiddeciedi billi:

1. Tilqa' l-ewwel talba attrici u tippronunzja s-separazzjoni bejn il-konjugi Mu dan għar-ragunijiet ta' htija mputabbli lill-konvenut li rrenda ruhu hati ta' sevizzi, eccessi, theddid u anke adulterju;

2. Tilqa' t-tieni talba attrici u tawtorizza lill-attrici tghix separatament minn mal-konvenut;

3. Tilqa' t-tielet talba attrici u tapplika kontra l-konvenut is-sanzjonijiet kkontemplati fil-ligi fosthom daww ikkontemplati fl-Artikolu 48 et.seq. tal-Kodici Civili;

4. Tilqa' r-raba' talba b'dan pero' li l-manteniment qed jitnaqqas għall-ammont ta' €300 kif fuq gie deciz fl-intestatura "Manteniment";

5. *Tilqa' l-hames talba attrici u tillikwida u tassenja l-komunjoni tal-akkwisti kif fuq gie deciz fl-intestatura "Komunjoni tal-Akkwisti";*

6. *Tilqa' s-sitt talba attrici u tinnomina lin-Nutar lan Spiteri għall-pubblikazzjoni tal-att relattiv, u kuraturi deputati sabiex jirrapprezentaw il-kontumacja tal-konvenut jekk ikun il-kaz;*

7. *Tilqa' s-seba' talba attrici u tawtorizza lill-attrici sabiex tirriverti għal kunjom xubitha u cioe' D.*

Kontro-Talba

1. *Tilqa' l-ewwel kontro-talba u tiddikjara u tawtorizza s-separazzjoni personali a mensa et thoro bejn il-kontendenti izda għar-ragunijiet imputabbli lill-attur rikonvenzjonant;*

2. *Tilqa' t-tieni kontro-talba u tikkonferma li l-komunjoni tal-akkwisti ntemmet in forza tal-att pubbliku datat erbgha ta' Marzu, 1991 in atti tan-Nutar Joseph Sciriha;*

3. *Tilqa' t-tielet kontro-talba u tilliwkida l-assi u d-debiti tal-komunjoni tal-akkwisti kif gie deciz iktar 'l fuq fl-intestatura "Komunjoni tal-Akkwisti";*

4. *Tastjeni milli tiehu konjizzjoni tar-raba' kontro-talba, stante li dan kollu gie deciz fl-intestatura tal-"Komunjoni tal-Akkwisti" iktar 'il fuq;*

5. *Tichad il-hames kontro-talba stante li din ma tirrizultax;*

6. *Tichad is-sitt kontro-talba fil-konfront tal-konvenuta rikonvenzjonata stante li mhix hatja ta' dina s-separazzjoni;*

L-ispejjez kollha tal-kawza, inkluz il-kontro-talba, għandhom inkunu a karigu esklussiv tal-konvenut.»

6. Ir-raġunijiet mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), għaliex iddeċidiet il-kawża b'dan il-mod kienu dawn:

«Konsiderazzjonijiet

Responsabbilita'

Il-partijiet jaddebitaw lil xulxin il-htija tas-separazzjoni, għall-attrici l-konvenut irrenda ruhu hati ta' sevizzi, ingurji gravi, theddid, vjolenza fizika u morali u adulterju, filwaqt li għall-konvenut, l-attrici rrendiet ruhha hatja ta'adulterju, abbandun, theddid, sevizzi, eccessi u

vjolenza fil-konfront tal-esponenti.

*Fis-sentenza **A C vs A C**, l-ingurji jew offizi gravi gew definiti bhala li “jinkludu kliem jew agir illi joffendu l-pudur ta’ dak li jkun minkejja illi dawn jirreferu ghal affarijiet vera jew foloz.”*

*Gie ukoll ritenut li ghas-sejba ta’ htija fit-tkissir taz-zwieg daww is-sevizzi, minacci u ingurji gravi jkunu kommessi abitwalment u ripetutament. Fis-sentenza **J M C v. L C** moghtija mill-Qorti tal-Appell fil-15 ta’ Dicembru, 2015 gie ddikjarat illi:*

“....mhux kull nuqqas da parti ta’ konjugi versu l-konjugi l-iehor jwassal ghas-sevizzi, minacci jew ingurja gravi fit-termini tal-Artikolu 40 tal-Kodici Civili u huma biss daww in-nuqqasijiet li, maghmula ripetutament u abitwalment, iwegghu u jferu lill-konjugi sal-grad li l-konvivenza matrimonjali ssir wahda diffiċli u insopportabbli. Kif jinsab ritenut fil-gurisprudenza patria: “Per sevizie del senso della legge s’intendono atti abituali di crudelta’ che offendono la persona o l’anima di colui e sono diretti al punto di ingenerare in lui perturbazione, un dolore ed un aversione verso chi commette tali atti [PA Camilleri utrinque, 16 Marzu, 1898].”

*Issir referenza ghall-kaz **C A v. B A**, deciza fit-13 ta’ Gunju, 1967 mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili fejn gie pprecizat illi l-fatturi kontemplati fl-Artikolu 40 fuq citat iridu jkunu tali li jholqu sitwazzjoni fejn il-partijiet jispicaw ighixu “f’sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazione che rendono almeno insopportabili l’abitazione e la vita comune.”*

*Inoltre fil-kaz **G A v. P A** deciza fl-10 ta’ Dicembru, 1951 mill-Appell Superjuri, il-Qorti qalet:*

“Mhux talli tghajir tal-konjugi bejniethom jikkostitwixxi dik l-ingurja gravi li tiggustifika d-domanda ta’ separazzjoni personali; imma meta l-kliem dirett minn wiehed mill-konjugi lill-iehor huwa tali li joffendi l-qalb u l-unur tal-bniedem, daww il-kliem jammontaw ghal dik l-ingurja gravi...

Huma servizji daww l-atti abitwali li joffendu l-persuna u l-animu tal-konjugi li lilu huwa dirett u li jaslu biex jholqu ezarcerbazzjoni f’dak il-konjugi hekk offiz u avversjoni profonda ghall-konjugi l-iehor li jkkommetti daww l-atti...lx-xehha tar-ragel, meta hija ezagerata u eccessiva, tista’ tikkostitwixxi servizju li tirrendi impossibbli l-konvivenza konjugali.”

*Kif inghad fis-sentenza ricenti **A P v. M P sive M** deciza fis-27 ta’ April, 2017:*

“Il-Qorti tabbraccja d-distinzjoni bejn “sevizzi” u “eccessi”

delineatabilment mill-Perit Legali fir-rapport minnu redatt b'referenza ghad-dottrina esposta minn Fadda u Baudry Lacantinerie.

“Eccessi” huma atti ta’ vjolenza kommessi minn konjugi fil-konfront tal-konjugi l-iehor jew l-ohra illi huma tant gravi li jistghu jipoggu fil-perikolu s-sahha jew addirittura l-hajja ta’ dak li jkun. Tali vjolenza tista’ tkun mhux biss fizika izda ukoll psikologika. Vjolenza psikologika gravi, kostanti u fuq medda ta’ zmien tista’ ukoll twassal ghad-dannu fis-sahha ta’ min jissubixxi tali vjolenza psikologika u ghalhekk tikkwalifika ukoll bhala “Eccess” fit-termini tal-Artikolu 40 tal-Kap.16.

Gie enuncjat fil-kawza fl-ismijiet **E T v. E T** illi sabiex tigi promossa b’success l-azzjoni tas-separazzjoni personali, m’hemmx htiega illi jigu ppruvati l-eccessi, sevizzi, minacci u l-ingurji gravi b’mod kumulattiv, izda jkun sufficjenti illi tigi ppruvata raguni wahda sabiex jigi stabbilit illi l-hajja matrimonjali tkun giet reza’ mpossibbli da parti ta’ xi wahda mill-partijiet jew min minnhom.

L-Artikolu 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta’ Malta isemmi l-mohqrija, Illi minn gurisprudenza kostanti tirreferi ghas-sevizzi bhala bazi ghas-separazzjoni personali. Fis-sentenza fl-ismijiet **M M v. V M**, **deciza mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta’ Gunju, 1961** gie enunciat illi: **“Certi fatti, kliem u modi ta’ azzjoni jew atteggiamenti illi jistghu jrendu l-hajja komuni insopportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bhala sevizzi.”** Fis-sentenza fl-ismijiet **A C vs. A C**, l-ingurji jew offizi gravi gew definiti bhala li **“jinkludu kliem jew agir illi joffendu l-pudur ta’ dak illi jkun minkejja illi dawn jirreferu ghall-affarijiet vera jew foloz.”**

Iz-zwieg tal-partijiet certament ma kienx wiehed kollu ward u zahar. Kien hemm diversi drabi fejn il-partijiet kienu telqu lil xulxin, izda mbaghad ghar-ragunijiet sabiex izommu l-familja maghquda kienu jergghu jirrikonciljaw.

Mill-bidunett il-Qorti thoss li kien hemm element ta’ ghira da parti tat-tnejn li huma. Ibda biex kien hemm pjanijiet konkreti sabiex jemigraw lejn l-Awstralja, izda meta l-konvenut sar jaf li kien hemm l-ex gharus tal-attrici, iddecida li ma jmorrux izjed.

Sehh ukoll incident fejn kemm il-kontendenti, kif ukoll uliedhom tressqu l-Qorti u dan wara li saru jafu li l-konvenut kien inkariga private investigator sabiex isegwi lill-attrici, izda qatt ma tressqu provi ghalfejn dan kien gie nkarigat u l-konvenut lanqas ressqu bhala xhud. L-unici provi li ngabu kienu dwar l-incident li sehh, il-griehi li garbu u l-hsara fil-vettura ta’ binhom C.

Tressqu provi li anke l-attrici kienet tghir ghall-konvenut, tant li tippretendi li m’ghandux jitkellem mal-girien meta kienu jghixu go triq

fejn trabba u ghalhekk kienu jafuh. Kien hemm ukoll indikazzjonijiet da parti tal-attrici fuq l-infedelta' tal-konvenut, li dina l-Qorti ser tikkunsidra fil-parti tal-adulterju.

L-attrici, kif ukoll uliedha lkoll jikkonfermaw li l-konvenut kien persuna li jidghi, gellied u kien jirreagixxi qisu wiehed dannat, hekk wasal biex iddeskrivih l-izghar fost uliedhom, J.

Kemm l-attrici kif ukoll uliedha jsemmu li ommhom dejjem kienet tahseb fihom u dejjem kienet hemm ghalihom u l-missier u cioe' l-konvenut kien jittrattaha ta' skjava. Dan l-atteggjament donnu ma giex nnegat mill-konvenut meta mill-istess xhieda tieghu jirrizulta li huwa ragel tipikament fejn ma jittrattax lin-nisa ugwali. Kien jippretendi li meta jasal id-dar isib lill-martu hemmhekk u li jsib l-ikel lest. Minhabba li kien jaghtiha l-flus ghall-hajja kien jippretendi li tlestilu l-ikel biex jiehdu mieghu ghax-xoghol. Di piu' kien jilmenta jekk kienet tippreparalu l-ikel minn qabel u jkollu jsahhnu. Addiritura darba minnhom kien anke beda jghajjat ghax wasal id-dar fis- 1am u ppretenda li tippreparalu l-ikel dak il-hin. It-tifel J spicca kellu xi jghid ma' missieru u peress li l-attrici marret tferraqhom, wasal sabiex beda jaghtiha go sidirha.

Il-konvenut jakkuza lill-attrici bhala persuna li qatt ma kellha hegga sabiex tahdem u dejjem kellu bzonn imantniha hu. Kien hemm okkazzjonijiet fejn l-attrici kienet tmur tnaddaf ghand in-nies, imbaghad waqfet u wara z-zwieg qatt ma hadmet, Il-konvenut jikkontradixxu lill-nnifsu meta jsemmi li l-attrici kienet tinzel tghinu l-gabbana izda mhux regolarment, fl-istess hin xehed li dak iz-zmien kienet qed tistenna t-tielet tarbija u kienu anke jinzlu jghinuh it-tfal kif ukoll MF u anke binha.

Problema ohra li l-konvenut isostni li kellu jiffaccja fiz-zwieg tieghu huwa l-fatt li ma kienx jafda lill-attrici biex tamministra l-flus u dan wara li kien halliha xi flus biex iservuha ghal sitt xhur, fiz-zmien fil-bidu taz-zwieg meta mar jahdem il-Libya u kienet berbqithom fi zmien xahar u ma kienx jaf sallum fejn nefqithom, hlief li kienet xtrat xi dehebijiet. L-istess kien wahhal fiha meta beda jsib il-flus neqsin meta kellhom il-gabbana u wasal sabiex sab Lm2000 mohbija ghand l-attrici.

L-attrici tammetti li kienet tixtri d-dehebijiet, li eventwalment kellha tbieghu meta l-konvenuta ma kienx qed jghaddilha l-manteniment sabiex setghet thallas il-kera.

Adulterju

Il-kontendenti t-tnejn jakkuzawha t-tifrik taz-zwieg minhabba adulterju kommess minnhom rispettivament.

F'diversi okkazzjonijiet dina l-Qorti stabbilit li bhala aggravju tas-separazzjoni sabiex jigi ppruvat l-adulterju jehtieg li "jigi ppruvat

permezz ta' ndizji u prezunzjonijiet purche' jkunu gravi, precizi u konkordanti b'mod li ma jhallu ebda dubju f'min ghandu jiggudika."¹

Fil-kawza J E v. Avukat Dr. J.A X noe. il-Qorti qalet illi "Ghall-prova tal-adulterju ma hemmx bzonn ta' testimonjanza "de visu," jew il-flagranza, bizzzejjed il-konkors ta' cirkostanzi precizi, gravi u univoci, li jwasslu lill-gudikant ghall-konvincement tal-fatt."

L-attrici ssemmi zewg relazzjonijiet, wahda li l-konvenut kien qiegħed f'relazzjoni extra-martitali ma' MF. Bhala prova l-attrici tagħmel referenza għal telefonata li kellha mal-konvenut u peress li nesa jaqta' semmgħethom ikunu intimi.

MF u anke l-konvenut jinnegaw li kien hemm relazzjoni bejniethom, izda jirrizulta li kien hemm incident li gie kkonfermat kemm mill-attrici, fejn il-verzjoni tagħha giet ikkorroborata minn uliedha. Meta l-konvenut u bintha nizlu l-garaxx St. Andrews fejn hasbu li kien qiegħed, F ma kinitx hemm izda kienu sabuha fil-vicinanze u marret issib kenn gewwa villa, sakemm harget minn hemm bl-assistenza tal-Pulizija.

Il-konvenut jinnega li kien qiegħed il-garaxx ma' F, izda li kien iltaqa' magħha b'kumbinazzjoni, Jirrizulta li kien ammetta dan ma' ibnu C. Minkejja li l-konvenut isemmi li għalkemm l-attrici kienet marret tghid lir-ragel ta' F, huwa m'emminix u fil-fatt għadhom flimkien sallum. Haga tal-iskantament, il-konvenut ma ressqux biex jixhed.

Sadanittant, ulied il-partijiet jikkonfermaw li kien hemm adulterju kommess da parti tal-konvenut ma' MF.

F kienet habiba intima tal-attrici għal zmien twil, kienet tghinha bit-tfal u kienu johorgu flimkien bhala koppji, kienet ukoll sabitilha impjeg magħhom fil-gabbana, sakemm f'hin u f'waqtu ma baqghux hbieb izjed u tattribwixxi dan għal fatt li l-attrici kellha xi tghid bi kbir mal-konvenut.

Saret referenza ukoll għal TZ li kienet gara tal-partijiet u li llum il-konvenut kien qiegħed f'relazzjoni mal-konvenut. L-attrici ssostni li Z, kienet ammettiet li kienu ilhom f'relazzjoni għal xi disa' snin. Il-konvenut għal darb'ohra jinnega li kellu relazzjoni mal-istess u li għadha mar-ragel, li ukoll ma kienx anqas emmen lill-attrici meta marret timmalafah u takkuzah li kien qiegħed f'relazzjoni ma' martu.

L-attrici ma ressqitx lil Z, sabiex tixhed u lanqas lil zewgħa u altru mill-konferma da parti tal-attrici u uliedha li kien hemm u għad hemm relazzjoni bejniethom ma hemmx provi ohra.

Sabiex jigi ppruvat l-adulterju jehtieg li jkun hemm indizji u prezunzjonijiet gravi, u fl-assjem tal-provi jirrizulta li l-adulterju gie kommess da parti tal-konvenut ma' MF, u dan hu iktar konvincenti

¹ R S v. Dot. A G et. noe.

tenut kont tal-fatt li dina tal-ahhar kellha l-faham miblul peress li marret issib kenn ghand nies li lanqas hi ma kienet taf sabiex tipprova tistahba mill-attrici u uliedha sabiex tahbi l-verita' li kien hemm adulterju kommess.

Illi ghalhekk fid-dawl ta' dan l-insenjament tal-Qrati taghna, jirrizulta li l-konvenut kien responsabbli ghat-tifrik taz-zwieg minhabba sevizzi, eccessi, theddid u anke minhabba adulterju.

Dwar l-attrici r-referenza li kien hemm li qieghdha f'relazzjoni ma' certu F, mhuwiex daqshekk kredibbli, primarjament minhabba li l-provi kollha li tressqu huma kollha bbazati fuq "hearsay evidence" u l-uniku xhud li azzardat titkellem hija MF, li semmiet li dan F kien it-tip li jittanta n-nisa u kienet tkellmet mal-attrici li kkonfermat l-istess verzjoni li gieli ttantaha, pero' kkonfermat li ma kien hemm xejn bejniethom.

In-neputi tal-istess attrici donnu qieghed fuq il-parti tal-konvenut u ghalkemm isemmi li l-attrici ammettiet mieghu li kienet infidilha lejn il-konvenut izda ma kienx kapaci li jipproduci xi haga konkreta f'dan is-sens.

Ukoll JB, gar tal-partijiet jipprova jixhed dawl ikrah fuq l-attrici, pero' ukoll isemmi biss l-ghajdut li sema' fuq l-attrici li ma jirraprezentaw xejn hlief "hearsay evidence."

Dawn il-provi huma fjakki ghal kollox u l-Qorti tirrileva li l-adulterju allegatament kommess da parti tal-attrici ma giex ippruvat.

Manteniment

In determinazzjoni tal-manteniment, dina l-Qorti dejjem ghandha tgharbel dak li huma l-mezzi tal-persuna minghand min qed jintalab il-manteniment, kif ukoll il-bzonnijiet tal-persuna li qed titlob il-manteniment.

L-attrici jirrizulta ma tahdimx u illum ghandha 68 sena. Il-Qorti kienet ordnat lill-konvenut sabiex ighaddilha s-somma ta' €200 kull gimaghatejn u dan kien ghall-habta tas-sena 2014.

Il-konvenut da parti tieghu qed jopponi li jghaddi dawn il-flus lill-attrici u dan minhabba li hemm tibdil fic-cirkostanzi. Kellu hafna problemi peress li kellu d-dejn mal-Ballut Blocks, illum m'ghadux jahdem u huwa pensjonant, liema pensjoni li jircievi ghandu jghaddi €400 minnhom lill-attrici u jghix bil-bilanc ta' cirka €400 ukoll u dan, jilmenta mhux sufficjenti biex ighaddi. Ghandu jigi rilevati pero' li l-pensjoni li jircievi l-konvenut mhix wahda full u dan minhabba li ma kienx hallas l-bolla kollha dovuta.

Huwa minnu li l-konvenut kien qed jiffaccja diversi problemi finanzjarji u dan anke wasal sabiex issellef flus minghand bintu fis-somma ta'

€15,000 sabiex ihallas manteniment lil martu.

Hemm certu nuqqasijiet kommessi mill-attrici, in kwantu mhix intitolata għall-pensjoni kollha, peress li m'ghadhiex intitolata għall-beneficċji soċjali kollha. Dan gara peress li l-attrici ma kinitx attendiet għall-bord mediku li giet msejja mid-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali u dan wassal sabiex tilfet il-beneficċji soċjali li kienet intitolata għalihom.

Il-konvenut ukoll isemmi li m'hemmx xejn x'jiggustifika l-hlas ta' manteniment għall-attrici u dan meta kienet ghadha kapaci tmur taħdem, izda għazlet li ma taħdimx u di piu' kienet negligenti u non-kuranti anki fl-otteniment tal-beneficċji soċjali li kienu disponibbli għaliha.

Madanakollu, recentement jidher li kien hemm xi zviluppi in kwantu Sarah Cuschieri in rappresentanza tad-Dipartiment tas-Sigurta' Soċjali kkonfermat li l-attrici qed tircievi xi beneficċji u pensjonijiet u dan sakemm xehdet u cioe' sal-25 ta' Settembru, 2018.² Jirrizulta li l-attrici tircievi ukoll deficiency contribution bonus li jinghata meta persuna tkun hallset ammont ta' bolol, izda mhux sufficjenti ai fini ta' pensjoni ta' 2/3. Dan jithallas darba fis-sena u ilha tircevih mis-sena 2017 u l-ammont huwa ta' €150 fis-sena.³

Tircievi ukoll ghajununa tal-mard u ilha tircevih mill-20 ta' Mejju, 2017.⁴ Kif ukoll tircievi ghajnuna supplimentari mit-12 ta' Lulju, 2014 sa lllum. Ir-rata hija ta' €4.57 fil-gimgha u huwa means tested.⁵

Għalhekk certament kien hemm nuqqasijiet tal-attrici, izda dan ma jnaqqas xejn mill-obbligu ta' manteniment. Ta' 68 sena ser ikun diffiċli mmens sabiex l-attrici timpjega ruhha, Hu x'inhu l-introjt, l-attrici għandha tircievi manteniment minn għand il-konvenut. Il-Qorti tqis ukoll pero' li l-konvenut m'għandux ibati n-nuqqasijiet tal-attrici u lanqas m'għandu jigi ppremjat billi jitnehhilu l-obbligu tal-hlas ta' manteniment.

Għalhekk, considerando dan kollu, il-Qorti tiddikjara li l-manteniment għall-attrici għandu jkun fl-ammont ta' €300 fix-xahar li għandhom jitnaqqsu mill-pensjoni tal-konvenut u b'dan għandu jigi nfurmat id-Direttur tal-Pensjonijiet.

Komunjoni tal-Akkwisti

Sal-4 ta' Marzu, 1991, il-partijiet kienu joperaw il-komunjoni tal-akkwisti bejniethom, sakemm il-konvenut kellu dejn mal-Ballut Blocks u dahluh il-Qorti fejn ippruvaw jenfurzaw il-mandati ta' sekwestri

² Doks. SC1 – SC 5B.

³ Dok. SC6.

⁴ Dok. SC7.

⁵ Dok. SC7 – SC8a u SC8b.

fuqhom, tant li sabiex jissalvagwardjaw il-posizzjoni taghhom iddecidew li jaghmlu kuntratt tas-separazzjoni tal-beni li sar fl-atti tan-Nutar Joseph Henry Sciriha, precisament fl-4 ta' Marzu, 1991.

Ciononostante, il-partijiet, anke wara s-separazzjoni tal-beni baqghu jixtru l-proprjetajiet flimkien u jirrizulta li dan mhuwiex ikkontestat, fejn effettivament permezz ta' nota konguntiva, il-partijiet qablu li s-segweni immobbli li jipposjedu f'ishma ndaqs bejniethom huma s-segweni:

- i Il-fond urban numru 174, -omissis- (€210,000)*
- ii Il-garaxx bin-numru 176, -omissis- (€30,000)*
- iii Il-garaxx bin-numru 172, -omissis- (€35,000)*
- iv Ir-remissa bin-numru 168, -omissis- (€50,000)*
- v Il-fond "St. Peter's House", -omissis- flimkien mal-garaxx imniffed mieghu (€480,000)*
- vi Il-garaxx bla numru fi -omissis-, St. Andrews limiti tas-Swieqi (€100,000).*

Jirrizulta mis-sottomissjonijiet tal-partijiet li hemm qbil kif ghandhom jigu assenjati l-istess fuq imsemmija proprjetà mmobbli:

Sehem l-attrici

Il-Qorti tirrileva li prezentement l-attrici ilha tghix fid-dar matrimonjali flimkien ma' binha u ghalhekk huwa gust li hija tigi assenjata l-istess dar, flimkien maz-zewg garaxxijiet li huma adjacenti u cioe' l-garaxxijiet li jgibu n-numru 176 u 172 fi -omissis-, kif ukoll ir-remissa li tinstab fl-istess triq u cioe' 168, -omissis-

Sehem il-Konvenut

Ir-rimanenti proprjetajiet u cioe' Il-fond, St. Peter's House, flimkien mal-garaxx ilkoll fi Triq Gharghur, kif ukoll l-garaxx ta' Swieqi ghandhom jigu assenjati lill-konvenut.

Ma' dan ghandu jizdied ukoll il-fond li jinstab Bahar ic-Caghaq, anke jekk dan ma giex valutat mill-Perit Tekniku Abela.

Benefikati

Il-konvenut qed jippretendi li jigi rizarcit ghall-benefikati li wettaq fid-diversi proprjetajiet, anke dawk li xtraw wara s-separazzjoni tal-beni. Naturalment, il-konvenut qed jitlob li jigi rizarcit in-nofs tal-valur tal-benefikati.

Il-konvenut elenka d-diversi benefikati li ghamel skond il-perizja li saret u anke skond kif emendati wara d-debita eskussjoni tal-istess Perit u jinsisti li l-attrici mhix qed tikkontestahom. Dawn huwa s-segweni:

- i Fond bl-indirizz 174, -omissis- -€26,370*
- ii Garaxx bl-indirizz 176, -omissis- -€3,050*

- iii Garaxx bl-indirizz 172, -omissis- -€2,300
- iv Remissa bl-indirizz 168, -omissis- -€2,050
- v 13, St. Peter's House, -omissis- - €9,650
- vi Garaxx -omissis-, St. Andrews Swieqi - €13,976.24.

Dan iwassal għall-total ta' €57,396.24.

Kontijiet Bankarji u Djun

Illi kif ben tajjeb irrileva l-konvenut jirrizulta li l-partijiet kellhom relazzjoni bankarja mal-HSBC Bank Malta plc kif ukoll mal-Bank of Valletta plc.

- a) *Jirrizulta ukoll li l-kontijiet bankarji li nfethu mal-HSBC Bank Malta plc. kollha nfethu wara t-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u għalhekk ai fini tal-likwidazzjoni u assenjazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti mhix ser tehdhom in konsiderazzjoni izjed.*
- b) *Is-savings account (Acc. No. -omissis-) mal-Bank of Valletta plc. għandu jigi assenjat lill-konvenut, stante li jikkontjeni fih flejjes parafernali għalih u m'hemmx kontestazzjoni fuqu.*
- c) *Jirrizulta ukoll li l-konvenut anke wara li gie ffirmat il-kuntratt tas-separazzjoni tal-beni, kif ukoll anke fil-mori tal-proceduri baqa' jhallas il-loans fuq id-diversi proprjetajiet. L-attrici tikkonferma dan u tishaq li ma kellhiex għazla peress li l-konvenut kien il-persuna li kien jahdem u jaqla' l-flus.*

Ronald Dalli in rappresentanza tal-Bank of Valletta plc ikkonferma ukoll li mis-sena 1991 u cioe' s-sena li fiha ntemmet il-komunjoni tal-akkwisti, il-konvenut kien hallas €169,869 fuq loan partikolari.⁶

L-istess Dalli kkonferma li l-konvenut kien hallas il-Consumer Loan relatat max-xiri ta' vettura kif ukoll il-home loans uzati għax-xiri u l-finitura tal-immobbli.⁷

Mizjuda ma' dawn l-istess Dalli kkonferma li s-segweni loans thallsu mill-konvenut ukoll:

- i Acc. No -omissis-
- ii Acc No. -omissis-
- iii Acc No. -omissis-
- iv Acc No. -omissis-
- v Acc No. -omissis-
- vi Acc No. -omissis-

Il-konvenut qed jippretendi ukoll li jinghata rifuzzjoni ta' nofs dawn id-

⁶ Dok. DR1.

⁷ Dok. RD6 – RD8.

djun li hallas wara li giet itterminata l-komunjoni tal-akkwisti.

Assenjazzjoni

Tenut kont tal-fatt, li primarjament il-konvenut qed jinzamm responsabbli ghas-separazzjoni minhabba li kommetta sevizzi, eccessi, theddid u adulterju fil-konfront tal-attrici u tenut kont ukoll tal-fatt li fil-qsim tal-proprjetajiet immobiljari jirrizulta li hemm diskrepanza kbira stante li l-attrici tkun sejra tiehu proprjetà li tiswa €325,000, filwaqt li l-konvenut ikun ser jiehu proprjetà li tiswa €580,000, oltre l-fond ta' Bahar lc-Caghaq.

Ghaldaqstant, din id-diskrepanza hija oltre minn sufficjenti sabiex l-konvenut jigi saldat kemm ghall-benefikati, kif ukoll ghal-loans li hallas kif spjegat iktar 'il fuq.

Vetturi

Mill-assjem tal-provi jirrizulta li l-attrici qatt ma saqet u lanqas ma kellha vetturi rregrati fuq isimha.

Mir-rendikont moghti minn Stephen Cachia in rappresentanza ta' Transport Malta jirrizulta li f'isem il-konvenut kien hemm zewg vetturi rregrati fuq ismu u cioe' Mazda 626, Morris Marina, Toyota Corolla u l-Isuzu TFS gew akkwistati wara c-cessjoni tal-komunjoni tal-akkwisti u ghalhekk ma jinkwadrawx fil-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti.

Rigward il-vetturi rimanenti jirrizulta li hemm Landrover li ilha maqbuda mill-Pulizija u vettura tal-ghamel Ford li l-konvenut m'ghandux gharfien taghha.

Deheb

Huwa minnu kif jikkontendi l-konvenut li l-attrici kienet bieghet id-deheb li kellha u dan kif anke gie ammess minnha li kienet bieghet dan id-deheb ghall-valur ta' Lm2,000 u cioe' €4,658.74.

Il-konvenut qed jippretendi li ghandu jinghata rifuzjoni ta' nofs il-valur tal-deheb li bieghet l-attrici, minkejja li ppreciza li dan ma kienx il-valur realistiku tad-deheb li kien jiswa ferm iktar minn hekk.

Li nesa jfakkar il-konvenut, ghax hekk forsi kien jaqbilla, huwa li l-attrici kellha tbiegh id-deheb ghaliex ma kienx qed ighaddilha l-manteniment u ma kellhiex minn fejn tghaddi. Ma jistax jibqa' jippretendi dan il-konvenut li ghandu dritt ghal kollox iktar u iktar meta hu totalment ghandu l-htija ta' dina s-separazzjoni.

Port Workers' Pensions and Contingency Fund

Mill-provi jirrizulta li permezz ta' Cedola bin-numru 102/2017, l-Awtorita' ghat-Trasport f'Malta iddepozitat taht l-awtorita' tal-Qorti u a favur il-konvenut is-somma ta' €32,028.93, somma li kien intitolat ghalha minhabba li kien haddiem tax-xatt u rtira mix-xoghol bl-eta'.

Ix-xoghol ta' port worker tal-konvenut beda fiz-zmien wara li kienet intemmet il-komunjoni tal-akkwisti u dan peress skond kif xehed GB in rappresentanza tal-Awtorita' ghat-Trasport f'Malta, il-konvenut kien beda jahdem ix-xatt fl-1 ta' Dicembru, 1993 u baqa' jahdem hemm sakemm irtira fid-19 ta' Lulju, 2017.

Il-konvenut jargumenta li effettivamente dina s-somma li giet iddepositata l-Qorti, somma li kien intitolat ghalha minhabba l-irtirar, l-attrici mhix intitolata ghall-sehemha. Anzi l-konvenut qed jippretendi li l-attrici ghandha tirrifondi nofs tali ammont u dan minhabba li fil-mori tal-proceduri tali depozitu gie zbankat mill-Bank of Valletta plc. sabiex jigi saldat fejn kien hemm gravanti fuq l-immobbli komuni tal-partijiet.

Ghal darb'ohra dina l-Qorti terga' tichad il-pretensjoni tal-konvenut, in kwantu huwa responsabbli tal-htija tas-separazzjoni u di piu' huwa addebitat bl-iktar tort gravi u cioe' l-adulterju!

Sanzjonijiet

In kwantu diga' gie rrilevat li kien hemm adulterju kommess da parti tal-konvenut, ghandhom ipso facto japplikaw is-sanzjonijiet fid-disposizzjonijiet tal-Artikoli 48 et seq. tal-Kodici Civili.»

7. Il-konvenut appella minn din is-sentenza fit-30 ta' Dicembru, 2024, u ressaq tlett (3) aggravji fejn fihom jilmenta dwar kif l-Ewwel Qorti zbaljat dwar: (i) l-assenjazzjoni u d-diviżjoni tal-attiv u l-passiv tal-partijiet, u l-komminazzjoni tal-konsegwenzi għall-htija tal-firda fuq proprjetà li ma tifformax parti mill-komunjoni tal-akkwisti; (ii) il-manteniment; u (iii) il-htija tat-tifrik taż-żwieġ.

8. L-attrici wieġbet għal dan l-appell fit-3 ta' Frar, 2025, u hemmhekk hija tat ir-raġunijiet tagħha għalfejn hija temmen li l-appell tal-konvenut għandu jiġi miċhud.

9. Il-Qorti wara li rat l-atti kollha tal-kawża, tqis li m'hemmx il-ħtieġa li tqiegħed dan l-appell għas-smiġħ u b'hekk sejra tgħaddi minnufih għas-sentenza b'riħet l-**Artikolu 152(5) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

Konsiderazzjonijiet:

10. Din il-Qorti tara illi fid-dawl tal-aggravji tal-appellant, huwa iktar f'waqtu illi fl-ewwel lok tibda tistħarreg il-ħtija tat-tifrik taż-żwieġ, u wara l-effetti konsegwenzjali tal-istess, bil-għan illi tinżamm sens ta' kontinwità u kronoloġija.

11. Fit-**tielet aggravju** tiegħu, il-konvenut jilmenta dwar dik il-parti tas-sentenza tal-Ewwel Qorti fejn din sabitu unikament ħati għat-tifrik taż-żwieġ tagħhom fit-termini tal-**Artikolu 38 u 40 tal-Kodiċi Ċivili**, minħabba li l-ħajja ta' bejniethom ma baqgħetx iktar possibbli minħabba sevizzi, eċċessi, theddid u adulterju mwettqa minnu lil u fuq l-attriċi. Huwa jgħid li l-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata: (i) ma ħaditx konjizzjoni tal-provi kollha mressqa mill-partijiet; u (ii) li l-istess sentenza mhijiex motivata biżżejjed.

12. Il-konvenut appellant itenni jgħid illi l-Ewwel Qorti naqset milli tagħti spjegazzjoni ċara tar-raġuni għaliex hija waslet għall-konklużjoni tagħha

illi l-konvenut appellant huwa unikament responsabbli għat-tifrik taż-żwieġ. Il-konvenut jgħid illi l-Ewwel Qorti kienet selettiva fil-konsiderazzjonijiet tagħha u għalhekk ma kellhiex sempliċiment tistrieħ fuq il-verżjoni u l-allegazzjonijiet mhux ippruvati tal-attriċi, filwaqt li injorat għal kollox il-verżjoni tal-konvenut u l-provi mressqa minnu.

13. L-appellant jispjega illi l-Ewwel Qorti naqset ukoll milli tikkonsidra kemm huwa kien bieżel sabiex iżomm il-familja komda u li bis-saħħa tiegħu rnexxielhom jakkwistaw numru ta' proprjetajiet immobbli. Fil-fehma tal-konvenut appellant, dan kollu kellu jwassal lill-Ewwel Qorti għall-konklużjoni illi ż-żwieġ tkisser u tfarrak minhabba htija esklussiva tal-attriċi.

14. Min-naħa l-oħra, l-attriċi appellata tirribatti għal dan l-aggravju billi tgħid illi l-Ewwel Qorti kienet korretta fid-deċiżjoni tagħha, hekk kif skontha din għarblet il-provi kollha u ddeċediet abbazi tagħhom. Tispjega illi l-provi mressqa minnha kienu diretti, u dan għall-kuntrarju tal-provi mressqa mill-konvenut li huma *hearsay evidence*. L-appellata tispjega illi minkejja l-fatt li l-konvenut appellant ħadem ħafna, dan minnu nnifsu ma jnaqqas xejn mill-gravità tal-aġir tiegħu versu l-attriċi.

15. Permezz ta' dan l-aggravju, il-konvenut appellant jibbaża l-ilment tiegħu fuq żewġ binarji u ċjoè: (i) in-nuqqas tal-Ewwel Qorti li tikkonsidra

I-provi kollha mressqa mill-partijiet, hekk kif fil-fehma tiegħu hija straħet biss fuq l-allegazzjonijiet tal-attriċi u skartat il-provi mressqa minnu; u (ii) in-nuqqas tal-Ewwel Qorti illi timmotiva s-sentenza tagħha għaliex sabitu unikament ħati għat-tifrik taż-żwieġ, u dan kif mistenni mil-liġi.

16. Dwar in-nuqqas ta' apprezzament tajjeb tal-provi mill-Ewwel Qorti, din il-Qorti ttenni illi għalkemm hija għandha tara u tifli l-provi u l-valutazzjoni magħmula mill-Ewwel Qorti, hija m'għandhiex taqbad u twarrabha jekk ma jkunx hemm raġunijiet tabilħaq serji biex tagħmel dan. Il-funzjoni ta' reviżjoni li trid tagħmel din il-Qorti ma twassalx bilfors biex twarrab id-diskrezzjoni tal-eżerċizzju tal-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti, bħallikieku ma sar xejn. Għall-kuntrarju, jekk jirriżulta li l-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti huwa wieħed sostnut mill-provi li jinsabu fl-atti, u li l-konklużjonijiet tas-sentenza appellata jkunu s-sinteżi tar-raġunament mibni fuq dawk il-provi u t-tħaddim xieraq tal-liġi dwarhom, din il-Qorti ma twaqqax dik id-diskrezzjoni.

17. B'dawn il-prinċipji fil-moħħ, il-Qorti rat u kkunsidrat mill-ġdid il-provi li għalihom jagħmel referenza l-attur fl-aggravju in eżami, ċjoè: (i) ix-xhieda ta' N B dwar l-aġir u l-għemil tal-attriċi; (ii) ix-xhieda ta' C B fejn ċaħad illi l-konvenut qatt naqas lil martu; u (iii) ix-xhieda tiegħu stess fejn

għamel referenza għal numru ta' episodji importanti,⁸ kif ukoll il-bżulija tiegħu waqt iż-żwieġ.

18. Din il-Qorti tara illi dawn ix-xhieda jikkonfermaw illi: (i) il-konvenut qatt ma naqas lil martu – u dan skont dak li ra C B bħala n-neputi tal-attriċi, waqt li kienu jkunu fil-preżenza ta' xulxin; (ii) l-attriċi sfrattat u kisret il-familja ta' bintha u żewġha – u dan skont il-verżjoni ta' N B tas-7 ta' Mejju, 2017, ir-raġel ta' bint il-partijiet, li bdew il-proċeduri ta' separazzjoni fit-18 ta' Mejju, 2017; u (iii) in-nuqqas tal-attriċi li tamministra sew l-flus, filwaqt li l-konvenut dejjem kien biežel u ħadem qatigħ sabiex jixtri l-proprjetajiet – u dan skont il-verżjoni tal-konvenut stess.

19. Mis-sentenza appellata jidher li l-Ewwel Qorti ħadet konjizzjoni ta' dawn ix-xhieda fil-konsiderazzjonijiet tagħha (ara paragrafi enumerati 2, 20, 23), iżda kkonkludiet illi dawn il-provi ma kinux b'saħħithom biżżejjed illi jwasluha għall-konklużjoni illi ż-żwieġ tfarrak minħabba l-aġir tal-attriċi, u dan kif ser jiġi spjegat:

a. Din il-Qorti temmen illi C B qatt ma ra lill-konvenut jitratta ħażin lill-attriċi quddiemu, iżda l-istess C B ma kienx jgħix mal-partijiet taħt l-istess saqaf bħalma kienu wlied il-partijiet. B'hekk

⁸ Dawn l-episodji jinkludu: (i) dik id-darba meta l-attriċi appellata nefqet il-flus kollha li ħallielha l-konvenut għal l-ħajja li kellhom iservu għal sitt xhur sħaħ waqt li l-istess konvenut qiegħed jaħdem barra minn xtutna; (ii) meta l-attriċi ħadet is-somma ta' €2,000 mill-*cash register* tal-gabbana tal-aprtijiet; u (iii) l-fatt li s-somma ta' €1,000 li l-konvenut kien jgħaddi lill-attriċi fix-xahar għall-ħajja, qatt ma kienu jservu.

ma kien hemm l-ebda dubju illi l-Ewwel Qorti kellha tistrieħ fuq il-verżjoni tal-attriċi u wlied il-partijiet dwar l-imġieba u l-karattru veru tal-konvenut.

b. Min-naħa l-oħra u fir-rigward tax-xhieda ta' N B, din il-Qorti temmen illi tali xhieda saret b'pika. Biss biss, jekk wieħed jara ż-żmien meta xehed N B, u meta nbdiet il-medjazzjoni tiegħu ma' martu (bint il-partijiet), wieħed jista' faċilment jifhem l-iskop wara l-istess xhieda. L-Ewwel Qorti żgur li ma setgħetx tistrieħ fuq tali verżjoni, iktar u iktar meta għad hemm proċeduri pendenti dwar il-firda personali tal-istess N B u bint il-partijiet.

c. Finalment, din il-Qorti tara illi l-Ewwel Qorti kkunsidrat l-problema allegata mill-konvenut illi huwa ma setax jafda lill-attriċi tamministra l-flus (ara paġna numru 45 tas-sentenza appellata). Però jidher li dan l-allegat nuqqas tal-attriċi ma ġiex ippruvat kif imiss. Fil-fatt ma jidhirx illi l-familja qatt kienet nieqsa minn xi ħaġa (ulied il-partijiet ikkonfermaw li ommhom qatt ma ħalliethom nieqsa minn xejn). Lanqas ma ngabet prova ta' min kien tabilhaqq qed iħallas il-kontijiet (għalkemm il-konvenut jallega illi kien jagħti l-flus lill-attriċi għall-ħajja u l-ħlas tal-kontijiet, iżda jtenni li kien xorta waħda hu stess li jispiċċa jħallas il-kontijiet). Lanqas ma ngabet prova illi l-attriċi kienet qiegħda tilgħab il-flus li jagħtiha l-

konvenut (u dan minkejja li hekk allega l-konvenut fir-rikors tiegħu tal-5 ta' Mejju, 2011, ara paġna 545).

d. Barra minn hekk, din il-Qorti tara illi huwa minnu li l-konvenut ħadem sabiex jiġġenera l-flus għall-għixien tal-familja. Madankollu kif qalet sewwa sew l-attriċi, dan minnu nnifsu ma jnaqqasx mill-gravità tal-aġir tiegħu fil-konfront ta' martu. Fi kwalunkwe każ, il-Qorti tfakkar illi anke jekk l-attriċi ma ħadmitx barra mid-dar matul iż-żwieġ, kienet dejjem hi li ħadet ħsieb id-dar u l-familja, kif ukoll għenet fil-ġestjoni tal-*kiosk* li l-partijiet kellhom ġewwa Baħar iċ-Ċagħaq. Dan kompla jgħin lil konvenut sabiex jaqla' l-introjt u jixtri l-proprjetà. Għalhekk il-mertu ma jista' bl-ebda mod jieħdu kollu waħdu l-konvenut, hekk kif donnu qed jippretendi.

20. Stabbilit il-premess, jidher ċar li l-Ewwel Qorti għamlet apprezzament tajjeb tal-provi li kellha quddiemha.

21. Dwar in-nuqqas ta' motivazzjoni fis-sentenza għall-ħtija tal-konvenut għat-tkissir taż-żwieġ, il-konvenut appellant jilmenta mill-fatt li l-Ewwel Qorti ma mmotivatx is-sentenza tagħha kif trid il-liġi. Hu jgħid li l-Ewwel Qorti ma pprovdietx raġuni ċara għall-konklużjoni tagħha.

22. Wara li din il-Qorti rat il-konsiderazzjonijiet tal-Ewwel Qorti f'dan ir-rigward, ma jistax jingħad li s-sentenza appellata mhux motivata, u dan meta jidher li sabiex waslet għall-konklużjoni tagħha, l-Ewwel Qorti ħadet in konsiderazzjoni: (i) l-instabbiltà fir-relazzjoni tal-partijiet; (ii) l-għira li kellhom għal xulxin; (iii) il-karattru tal-konvenut kif konfermat minn ulied il-partijiet; (iii) l-aġir tal-attriċi kif konfermat mill-ulied ukoll; (iv) kif il-konvenut jikkontradixxi lilu nnifsu dwar kif l-attriċi qatt ma kellha heġġa taħdem; (v) l-allegazzjoni tal-konvenut li l-attriċi ma tafx tamministra l-flus tal-ħajja; (vi) l-allegat adulterju tal-konvenut ma' M F li ġie ppruvat; (vii) l-adulterju tal-konvenut ma' T Z li ma ġiex ippruvat sal-grad rikjest mil-liġi; u (viii) l-allegat adulterju tal-attriċi ma' F D li ma ġiex ippruvat sal-grad rikjest mil-liġi.

23. Jiġi mtenni illi huwa prinċipju magħruf illi l-volontà tal-ġudikant tista' tittieħed anki mill-konsiderandi tas-sentenza, u li d-dispożittiv ma għandux jittieħed separatament mill-motivazzjoni (**Kollez. Vol. XLII pl p187**). Dak li maġġorment jitqies vitali hu li s-sentenza tkun verament investiet il-meritu tat-talbiet kif proposti u l-eċċezzjonijiet għalihom. Mhux biżżejjed allura li tintuża fil-parti dispożittiva l-espressjoni ġenerika taċ-ċaħda tat-talbiet jew tal-eċċezzjonijiet għax din ċertament ma tissodisfax fl-aspett kollu tiegħu l-vot tal-liġi fl-**Artikolu 218 tal-Kodiċi ta'**

Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili⁹ (ara ***Agricultural Co-Operative Limited v. Peter Axisa***, deċiża mill-Qorti tal-Appell, Sede Inferjuri, nhar it-28 ta' April, 2004).

24. Magħdud ma' dan, jingħad ukoll illi fl-għoti tas-sentenza, Qorti mhux meħtieġa li tagħmel referenza għax-xhieda kollha li tkun instemgħet, u hu biżżejjed li tirreferi għal dawk il-provi li jniżżlu fiha l-konvinċiment morali ta' deċiżjoni lejn naħa partikolari. Lill-ġudikant hu mogħti l-poter diskrezzjonali tal-apprezzament tar-riżultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaża l-konvinċiment tiegħu fuq dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji għall-formazzjoni tal-konvinċiment tiegħu – salv li s-sentenza tkun motivata biżżejjed biex wieħed ikun jista' jsegwi l-ħsieb tal-Qorti (ara ***Godfrey Schembri v. Victor Portelli***, deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-31 ta' Mejju, 2013).

25. Fid-dawl tal-premess, dan l-aggravju qed jiġi miċħud.

26. Fl-**ewwel aggravju** tiegħu, il-konvenut appellant jilmenta kif l-Ewwel Qorti waslet u mmotivat il-likwidazzjoni tal-assi tal-partijiet billi straħet fuq il-fatt żbaljat illi:

⁹ Fis-sentenza għandhom qabel xejn jingħataw ir-raġunijiet li fuqhom il-Qorti tkun ibbażat id-deċiżjoni tagħha, u għandu jkun hemm fiha wkoll riferenza għall-proċedimenti, għat-talbiet tal-attur u għall-eċċezzjonijiet tal-konvenut: Iżda l-Bord tar-Regoli maħtur skont l-Artikolu 29 jista', permezz ta' Regoli tal-Qorti, jidderoga mid-dispożizzjonijiet ta' dan l-artikolu.

a. *Il-partijiet kienu qablu fuq l-assenjazzjoni tal-proprjetà fin-noti ta' sottomissjonijiet rispettivi tagħhom:* Dwar dan il-konvenut appellant jispjega li dan mhuwiex minnu hekk kif: (i) l-attriċi pproponiet li tiġi assenjata d-dar matrimonjali flimkien maż-żewġ garaxxijiet li hemm adjaċenti għall-istess, flimkien mar-remissa bir-riżultat li l-konvenut jiġi assenjat il-bqija tal-proprjetà immobbli; filwaqt li, (ii) il-konvenut ippropona illi l-attriċi tiġi assenjata biss id-dar matrimonjali u ż-żewġ garaxxijiet adjaċenti għall-istess, filwaqt li l-bqija tal-immobbli, inkluż ir-remissa, jiġu assenjati lilu.

b. *L-appellant kien ħati għat-tkissir taż-żwieġ:* Dwar dan il-konvenut jgħid illi tali motivazzjoni ġiet użata sabiex l-Ewwel Qorti qabdet u assenjat l-assi tal-partijiet kif dehrilha b'mod arbitrarju mingħajr ma kkunsidrat li kien l-appellant li ħallas id-dejn kollu tal-proprjetà. Ikompli jgħid illi l-Ewwel Qorti erronjament applikat kontra tiegħu s-sanzjonijiet kollha kif elenkati f'**Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili**, b'mod partikolari għall-assi li ġew akkwistati minnhom bi sħab wara t-terminazzjoni tal-komjunjoni tal-akkwisti, billi l-mod kif assenjat l-immobbli u l-flejjes/djun tal-partijiet kien konsegwenza diretta tal-fatt li l-appellant ġie misjub ħati għat-tkissir taż-żwieġ. Skontu **Artikolu 48 et seq** m'għandux applikazzjoni għall-ġid li ma jfformax parti mill-komunjoni tal-akkwisti, iżda dawn għandhom jiġu diviżi bir-regola ġenerali ċivili.

27. Għalhekk, l-appellant jgħid illi dak li kellha tagħmel l-Ewwel Qorti sabiex tasal għad-diviżjoni u assenjazzjoni korretta tal-immobbli tal-partijiet, hu li: (i) tiegħu l-valur intier ta' kull immobbli;¹⁰ (ii) taqsam tali valur fi tnejn;¹¹ u (iii) tnaqqas minn sehem l-appellata, nofs il-valur tad-dejn kollu mħallas mill-appellant.¹² Riżultat ta' dan, il-konvenut jgħid illi in sodisfazzjon ta' sehem l-appellata, l-Ewwel Qorti kellha għalhekk tassenzjalha d-dar matrimonjali flimkien maż-żewġ garaxxijiet adjaċenti għall-istess, filwaqt li l-bqija jiġu assenjati *in toto* lill-konvenut appellant – salv kwalsiasi ekwiparazzjoni dovuta mill-appellata lill-appellant.

28. Min-naħa l-oħra, l-appellata tgħid illi minkejja li l-appellant jittenta jiggranfa ma' ħafna interpretazzjonijiet legali in kwantu kif saret id-diviżjoni u l-assenjazzjoni tal-assi in komuni bejniethom, hija tara illi finalment l-eżerċizzju ta' diviżjoni magħmul mill-konvenut appellant fir-rikors ta' appell iwassal għall-istess riżultat li waslet għalih l-Ewwel Qorti, b'dan illi għalhekk l-eżerċizzju tal-Qorti kien wieħed korrett u ġust. Tispjega illi l-għerq tal-aggravju tiegħu huwa l-assenjazzjoni tar-remissa, liema proprjetà skont l-appellata ġiet użata f'dawn l-aħħar snin mis-sieħba

¹⁰ Skont il-konvenut dan il-valur huwa ta' €905,000.

¹¹ B'hekk is-sehem ta' kull parti huwa ra' €452,000.

¹² Skont il-konvenut, nofs id-dejn li għandu jitnaqqas minn sehem l-appellata huwa: (i) €84,934.69 (nofs is-somma ta' €169,869.37 bħala d-dejn imħallas mill-appellant lil Bank of Valletta plc f'self); (ii) €28,698.12 (nofs is-somma ta' €57,396.24 bħala l-benefikati magħmula mill-appellant u skont il-perizja teknika); u (iii) €16,014.46 (nofs is-somma ta' €32,028.93 bħala gratuity li l-appellant irċieva bħala ħaddiem tax-xatt). B'hekk u skont il-kalkoli tal-appellant, sehem l-appellata huwa ta' €322,352.73 – minn liema skont il-konvenut appellant irid jiġi mnaqqas nofs il-ħlasijiet li għamel l-appellant rigward il-*Consumer Loan*, u l-*Home Loans* għax-xiri u l-finatura tal-immobbli, kif ukoll 6 *Loans* oħra li kellhom mal-Bank of Valletta plc.

tal-konvenut appellant u dan mingħajr il-permess tagħha.

29. L-appellata ttenni wkoll li d-diskrepanza bejn il-kalkolu tal-konvenut appellant u dak tal-Qorti, hija waħda minima, ċjoè dik ta' €2,647.27 (fejn il-Qorti assenjatilha assi b'valur ta' €325,000, filwaqt li skont il-konvenut sehem l-appellata huwa dak ta' €322,352.73). B'hekk l-appellata hija tal-fehma illi dan l-aggravju għandu jiġi miċħud.

30. Din il-Qorti tara illi l-punt tat-tluq huwa illi mhuwix kontestat illi l-partijiet temmew il-komunjoni tal-akkwisti viginti bejniethom nhar l-4 ta' Marzu, 1991 permezz ta' skrittura li tinsab fl-atti tan-Nutar Dr Joseph Henry Sciriha. B'hekk minn dik id-data 'l quddiem, kien qed japplika bejniethom ir-reġim tas-separazzjoni tal-beni. Minkejja dan u hekk kif xehdu ż-żewġ partijiet, huma xorta waħda baqgħu but wieħed, tant li t-tnejn li huma dehru fuq kull kuntratt ta' xiri ta' proprjetà. Dan ġie rikonoxxut mill-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata (ara paġna numru 51).

31. Fit-tieni lok u minkejja l-premess, din il-Qorti tara illi għaladarba ġie stabbilit u kkonfermat permezz ta' din is-sentenza li l-ħtija għat-tifrik taż-żwieġ hi unikament fuq il-konvenut appellant, u fid-dawl kemm tat-tielet (3) talba tal-attriċi appellata fir-rikors maħluf tagħha, kif ukoll tas-sitt talba tal-konvenut appellant fil-kontrotalba tiegħu, l-Ewwel Qorti kellha bilfors

tippronunzja ruġha dwar is-sanzjonijiet kontemplati f'**Artikolu 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili**. F'dan ir-rigward, l-Ewwel Qorti korrettament qalet illi ġaladarba rriżulta li kien hemm adulterju kommess da parti l-konvenut appellant fir-rigward ta' martu, tali sanzjonijiet kellhom jiġu applikati *ipso facto*.

32. Huwa minnu illi l-Ewwel Qorti rraġunat illi ġaladarba l-konvenut appellant nstab ħati għat-tifrik taż-żwieġ, huwa ma kellux jiġi premjat. Madankollu, fl-istess waqt, l-Ewwel Qorti xorta waħda kkonkludiet li l-konvenut kellu jiġi mħallas lura mill-appellata għall-benefikati u l-pagamenti tal-*loans* li huwa għamel. Din il-Qorti tara illi l-Ewwel Qorti ma mxiex eżatt mal-konsegwenzi naxxenti mill-artikolu 48 tal-Kap. 16. Din il-Qorti tara wkoll li huwa minnu illi ma kienx hemm qbil bejn il-partijiet dwar il-qasma tal-proprjetajiet tagħhom. Għalhekk din il-Qorti, *in teoria*, taqbel ma' dak li qal il-konvenut appellant – iżda xorta waħda ma taqbilx mal-konkluzjonijiet li skontu kellha tasal għalihom l-Ewwel Qorti, u dan għar-raġunijiet t'hawn taħt imsemmija.

33. Mill-aggravju tal-konvenut appellant jidher li bħala assi, huwa ffoka dwar: (i) il-proprjetà immobbli; (ii) id-dejn kollu mal-Bank of Valletta plc; (iii) il-benefikati kollha li saru fil-proprjetà immobbli; u (iv) parti mill-*gratuity* fis-somma ta' €32,028.93 li huwa rċieva fi tmiem ix-xogħol tiegħu bħala ħaddiem tax-xatt. Għalhekk, din il-Qorti ser tillimita ruġha dwar l-istess.

34. Dwar il-proprjetà immobbli, ma huwiex kontestat illi l-proprjetà tal-partijiet huma s-segwenti:

- a. Il-fond urban bin-numru 174, -*omissis*- b'valur ta' €210,000;
- b. Il-garaxx bin-numru 176, -*omissis*- b'valur ta' €30,000;
- c. Il-garaxx bin-numru 172, fi -*omissis*- b'valur ta' €35,000;
- d. Ir-remissa bin-numru 168, -*omissis*- b'valur ta' €50,000;
- e. Il-fond bl-isem ta' St. Peter's House u bin-numru 13, fi Triq -*omissis*- flimkien mal-garaxx imniffed miegħu bin-numru 14, b'valur ta' €480,000;
- f. Il-garaxx bla numru fi Triq -*omissis*-, St. Andrews limiti tas-Swieqi b'valur ta' €100,000.

35. Dawn il-proprjetajiet flimkien għandhom valur ta' €905,000, u dan ad esklużjoni tal-proprjetà ġewwa Baħar iċ-Ċagħaq li jidher li fiha joqgħod il-konvenut appellant. Il-valur ta' dawn il-proprjetajiet ġew stabbiliti mill-Perit Tekniku Godwin Abela fir-rapport tiegħu tal-4 ta' April, 2022 u n-nota tiegħu tal-25 ta' Awwissu, 2023. It-titolu tal-proprjetà ġewwa Baħar iċ-Ċagħaq ma ġiex ippruvat, u għalhekk l-Ewwel Qorti korrettament ma ħaditx konsiderazzjoni tagħha *per se* fid-divizjoni u l-assenjazzjoni tal-proprjetà.

36. Dwar id-dejn kollu mal-Bank of Valletta plc, mill-atti jirriżulta illi

b'dokument ipprezentat minn Ronald Dalli in rappreżentanza tal-istess bank nhar is-7 ta' Mejju, 2019, jidher illi l-konvenut appellant sa mis-sena 1991 'il quddiem, ħallas is-somma komplessiva ta' €169,869.37. Apparti minn hekk huwa kkonferma wkoll li l-partijiet ma kien għad fadlilhom ebda dejn mal-bank in kwistjoni (ara dokument f'paġna numru 1035).

37. Dwar il-benefikati fil-proprjetajiet tal-partijiet, mir-rapport u n-nota tal-Perit Tekniku Godwin Abela ppreżentati fl-4 ta' April, 2022 u l-25 ta' Awwissu, 2023 rispettivament, jidher li l-benefikati jammontaw għal €43,420. Min-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu l-konvenut appellant żied ukoll is-somma ta' €13,976.24 li skontu tikkonsisti fi ħlasijiet ta' permessi mal-Awtorita' tal-Ippjanar għall-garaxx f'St. Andrews, limiti tas-Swieqi. Madankollu: (i) ma jidhirx li saret prova ta' dan il-ħlas; (ii) mir-rapport tal-perit tekniku dawn ma jidhrux li ġew inklużi; u (iii) fin-nota tal-konvenut bid-domandi in eskussjoni tal-Perit tat-12 ta' April, 2023, ma saret l-ebda mistoqsija dwar kif huwa ma ħa l-ebda konjizzjoni ta' tali permessi. Għalhekk, din il-Qorti ma tarax li għandha tiegħu konjizzjoni ta' din is-somma. Fid-dawl ta' dan, sehem l-attriċi appellata mill-benefikati huwa dak ta' €21,710.

38. Dwar dik il-parti mill-gratuity ta' €32,028.93 li l-konvenut appellant irċieva fi tmiem ix-xogħol tiegħu bħala ħaddiem tax-xatt, din tidher li giet depożitata l-Qorti minħabba l-mandat ta' sekwestru ppreżentat mill-attriċi

appellata kontra żewġha. L-appellant kien intitolat għas-somma ta' €34,940.60, iżda permezz ta' ittra datata 19 ta' Lulju, 2017 l-Awtorità għat-Trasport infurmaw lill-konvenut appellant illi nħariġlu ċekk f'ismu fis-somma ta' €2,911.67, peress li s-somma ta' €32,028.93 ġiet depożitata fil-Qorti (ara paġna numru 1026). Din is-somma kif depożitata l-Qorti ġiet miġbuda mill-Bank of Valletta plc, bħala parti mill-ħlas għas-self li kienu għamlu l-partijiet. Issa, il-konvenut qiegħed jippretendi illi nofs din is-somma titnaqqas mis-sehem tal-appellata.

39. Fis-sentenza fl-ismijiet **J V v. M V**, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, fis-16 ta' Jannar, 1957, ġie mgħallem illi l-gratuwità tingħata lill-impjegat meta jirtira mix-xogħol tiegħu bħala «*ħaġ'ohra ħlief parti mis-salarju jew mill-merċedi dilazzjonati sa ma jiġi biex jispiċċa l-impjieg jew servizz, għalkemm jitħallsu darba biss (ara Appell 3 ta' Novembru, 1911 M v. P; Prim' Awla Ċivili 20 ta' Marzu, 1923 D v. C; Appell 28 ta' Frar, 1934 Micallef utrinque; Prim'Awla Ċivili 17 ta' Novembru, 1934 F v. S)*».

40. Fil-każ odjern u ġaladarba l-konvenut appellant beda jaħdem bħala ħaddiem tax-xatt mill-1 ta' Diċembru, 1993 u ċjoè wara li l-komunjoni tal-akkwisti ġiet terminata bejn il-partijiet, din il-gratuity hija waħda li tappartjeni fl-interità tagħha lill-konvenut appellant.

41. Stabbilit il-premess, din il-Qorti mela tara illi għalhekk:

a. Il-proprjetà tal-partijiet għandha valur ta' €905,000, b'dan illi kull parti għandha sehem ta' €452,500;

b. Fuq dawn il-proprjetajiet, il-konvenut ħallas dejn ta' €169,869.37 lill-Bank of Valletta plc (dawn tħallsu mis-*savings* tiegħu, kif ukoll permezz tad-depożitu li kien hemm il-Qorti), u għalhekk l-attriċi appellata għandha tirrifondi lill-konvenut is-somma ta' €84,934.69.

c. Il-konvenut ħallas is-somma ta' €43,420 f'benefikati fil-proprjetajiet tagħhom u għalhekk l-attriċi appellata għandha tirrifondi lill-konvenut is-somma ta' €21,710.

d. Nofs il-*gratuity* li l-konvenut appellant jippretendi li għandu jithallas mill-attriċi, diġà jkun tħallas tagħha ġaladarba l-istess somma ġiet utilizzata għall-ħlas tad-dejn mal-Bank of Valletta plc.

e. B'hekk mis-sehem tal-attriċi ta' €452,500 għandha titnaqqas is-somma ta' €84,934.69 u €21,710. Dan ifisser illi sehem l-attriċi appellata huwa ta' €345,855.31.

42. Għalhekk, din il-Qorti tara illi l-Ewwel Qorti kienet korretta meta assenjat lill-attriċi appellata: (i) il-fond bin-numru 174, fi -*omissis*-; (ii) il-

garaxx bin-numru 176, *-omissis-*; (iii) il-garaxx bin-numru 172, *-omissis-*; u (iv) ir-remissa bin-numru 168, *-omissis-* – li flimkien jammontaw għall-valur ta' €325,000. B'hekk, din il-Qorti tara illi fil-verità hemm diskrepanza konsiderevoli favur l-attriċi appellanta fis-somma ta' €20,855.31.

43. Madankollu u ġaladarba, l-attriċi: (i) fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha aċċettat li sehemha mill-assi tal-partijiet ikunu proprju d-dar matrimonjali, iż-żewġ garaxxijiet u r-remissa, u ddikjarat illi hija konsapevoli illi b'din il-qasma hija ser tkun ħadet inqas milli haqqha iżda taf li tali qasma hija l-aktar waħda Prattika fiċ-ċirkostanzi; u (ii) naqset milli tippreżenta appell jew appell inċidentali fuq din il-kwistjoni, din il-Qorti tara illi b'hekk id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti għandha tiġi rispettata.

44. Għalhekk, dan l-aggravju qed jiġi miċħud ukoll.

45. Fit-**tieni aggravju** tiegħu, il-konvenut appellant jilmenta dwar il-ħlas ta' manteniment lill-attriċi fis-somma ta' €300 fix-xahar. Jispjega li l-Ewwel Qorti żbaljat meta waslet għall-konklużjoni li peress li l-attriċi għandha 68 sena u huwa diffiċli mmens għaliha li ssib impjeg, għalhekk huwa għandu jagħtiha manteniment. Il-konvenut appellant jisħaq illi l-Ewwel Qorti naqset milli tikkonsidra illi: (i) huwa pensjonant; (ii) ma jistax isib impjeg bi dħul; u (iii) l-kontribut finanzjarju li minnu bbenefikat l-attriċi appellata bis-saħħa tal-konvenut tant illi hija l-proprjetarja ta' diversi

immobbli li xtara u ħallas il-konvenut. Il-konvenut jittenta jsaħħaħ l-argument tiegħu billi jagħmel referenza għas-sentenza fl-ismijiet **C M v. L M**, deċiża mill-Qorti tal-Appell fil-25 ta' Ottubru, 2013.¹³

46. L-attriċi appellata tilqa' għal dan l-aggravju billi tgħid illi huwa għajb għal konvenut li saħansitra f'dan l-istadju jibqa' jgħid illi l-attriċi għażlet li ma taħdimx għal ħajjitha kollha. Tgħid li l-Ewwel Qorti kienet korretta meta fid-deċiżjoni tagħha ordnat lill-konvenut iħallas is-somma konservattiva ta' €300 f'manteniment fix-xahar. Tfakkar illi fil-qasma tal-assi, il-konvenut appellant ġie assenjat iktar immobbli, u għalhekk żgur mhux forsi huwa għandu l-mezzi biex iħallas manteniment lilha.

47. Din il-Qorti tosserva li mis-sentenza appellata jirriżulta li l-Ewwel Qorti kkonsidrat il-fatt illi l-attriċi għandha età pensjonabbli u għalhekk ma tistax tiġi meqjusa bħala kapaċi li toħroġ taħdem u tmanjni lilha nnifisha wara tant snin wieqfa mix-xogħol. Fi kliem ieħor il-ħajja lavorattiva tagħha hija limitata ħafna minħabba l-età tagħha u għalhekk kienet meqjusa mill-Ewwel Qorti mhux sufficjenti sabiex l-attriċi ddaħħal introjtu adegwat biex issostni lilha nnifisha.

48. Stabbilit il-premess, din il-Qorti tqis li għall-kalkolu tal-manteniment

¹³ "Il-manteniment ma huwiex xi dritt sagrosant ta' min jissepara iżda jiġi ordnat il-ħlas tiegħu meta hemm il-bżonn".

m'hemmx formola stabbilita fil-liġi li biha l-Qorti għandha tagħmel il-kalkoli biex imbagħad joħroġ ir-riżultat ta' kemm għandu jkun il-manteniment. Madankollu, l-**Artikolu 20 tal-Kodiċi Ċivili** jservi mezz ta' gwida sabiex jassisti lill-Qorti tasal għall-konkluzjonijiet tagħha f'dan ir-rigward.

49. Mill-atti, kif ukoll mil-likwidazzjoni tal-assi u d-diviżjoni tal-istess kif ikkonfermat f'din is-sentenza, jirriżulta illi:

a. L-attriċi: (i) tipperċepixxi Għajnuna għall-Mard bir-rata ta' €25.98 fil-ġimgħa; (ii) tipperċepixxi Għajnuna Supplimentari bir-rata ta' €4.57 fil-ġimgħa; (iii) għandha r-residenza tagħha ġewwa 174, *-omissis-*; (iv) għandha garaxx li nbidel f'hanut b'permess PA *-omissis-* bl-indirizz 176, *-omissis-*; (v) għandha garaxx/remissa li nbidel f'hanut b'permess PA *-omissis-* bl-indirizz 172, *-omissis-*; u (vi) għandha remissa ġewwa 168, *-omissis-*.

b. Il-konvenut: (i) jipperċepixxi minn pensjoni kontributorja fis-somma ta' €206.80 fil-ġimgħa; (ii) introjtu minn gabbana/*kiosk* ġewwa Baħar iċ-Ċagħaq; (iii) għandu r-residenza tiegħu ġewwa Baħar iċ-Ċagħaq; (iv) għandu garaxx bla numru, fi *-omissis-*, Swieqi; u (v) għandu dar bin-numru 13 u garaxx bin-numru 14, fi *-omissis-*.

50. Mill-premess jidher ċar illi l-attriċi tinsab f'pożizzjoni żvantaġġjata

għaladarba għal kuntrarju tal-konvenut, din ma jidhirx li tipperċepixxi minn pensjoni. Minkejja dan, mill-provi jidher li kien hemm xi żmien li kienet intitolata għal pensjoni non-kontributorja u dan sal-2018. Huwa minnu illi l-manteniment mhuwiex dritt sagrosant ta' min jissepara iżda jiġi ordnat il-ħlas tiegħu meta jirriżulta l-bżonn u dan skont **Artikolu 20 (1) tal-Kodiċi Ċivili**. Fil-każ odjern, huwa minnu illi l-attriċi tista' tikri t-tlett (3) garaxxijiet li għandha, iżda ma ngabitx stima ta' kemm jistgħu jkunu dawn il-kirjiet sabiex b'hekk il-Qorti jkollha idea dwar kemm jista' jkun l-introjtu tal-appellata. Lanqas ma hemm ċertezza li din tista' tkun elegibbli għal xi tip ta' benefiċċju, assistenza jew pensjoni minħabba l-assi li hija għandha f'isimha. Għalhekk, din il-Qorti hija tal-fehma li tenut kont taċ-ċirkostanzi kollha, l-Ewwel Qorti kienet korretta meta ordnat lill-konvenut sabiex iħallas manteniment lill-attriċi fis-somma ta' €300 fix-xahar.

51. Din is-somma fissa hija ta' serħan il-moħħ għall-appellata li jkollha dejjem dħul fuq xiex tista' sserraħ peress illi ma għandhiex pensjoni. Bla ebda dubju, din is-somma hija waħda konservattiva, u wara li jinqata' dan il-manteniment mill-pensjoni kontributorja tal-konvenut appellant, din il-Qorti tinsab fiċ-ċert illi l-konvenut ser jibqagħlu flus sew f'idejh sabiex ikun jista' jgħajjex lilu nnifsu – ċjoè madwar €524 mill-pensjoni kontributorja, u dan appartu kwalsiasi introjtu ieħor li huwa jista' jipperċepixxi mill-bejgħ mill-gabbana u kif ukoll mill-assi immobbli li huwa għandu.

52. Għalhekk dan l-aggravju qed jiġi miċħud.

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi billi **tiċħad** l-appell tal-konvenut.

L-ispejjeż tal-proċeduri tal-appell għandhom jiġihallu mill-konvenut.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
jb